

Rail Balticu võrdlustulemuste ja 5C lahenduse tutvustus Suigus 10.06.2015

Protokoll

1. Maavanema sissejuhatus
2. Konsultandi ettekanne

Arutelu

Märkus: Murru tee ja Suigu-Tootsi tee juures perspektiivse ristumise kaguservas on kinnistud, millele hetkel puudub eskiislahenduses juurdepääs.

Marika Pärn: Viime täienduse sisse, igal juhul tuleb igale kinnistule juurdepääs tagada, vaatame pärast arutelu täpsemalt ka kaardi peal üle.

Seisukoht: Nagu eelnevast võrdlusest tuli hästi välja, et oli kaks varianti, kas valida loodus või valida inimesed. Seni on valitsus minnud seda teed, et valida loodus. Mina olen sedameelt, et kui Harjumaal ei ole võimalik alternatiivi valida, võimalik ainult inimestest läbi minna, siis meil on võimalik valida see variant, mis läheb läbi metsade. C variant läheb läbi kahest külast, nii Murru kui Kaisma külast. Tegelikult puudutab tervet küla, sest müra puudutab kõiki. Ei näinud ka seda võrdlusest, milline on maade võõranduskulu – 5D puhul riigimaad väga palju.

Pille Metspalu: Jah, seda praegu slaididel ei olnud, kuid saame öelda, et kogu maade võõranduskulu moodustab orienteeruvalt 1% kogu ehitusmaksumusest, seetõttu ei ole tegemist väga olulise summaga.

Maavanem: räägin ka seda, et see raudtee hakkab täitma ka regionaalse transpordi ülesandeid. Maakonnaplaneeringus oleme ette näinud ka kohalikud peatused, kus kohalik rong võiks peatuda. Üks ettepanek oleks Are-Suigu teele, siis kindlasti ka Tootsi ja ka Kaismale. Ise oleme mõistlikuks pidanud 15km vahemaad peatuste vahel, muidu läheb liiga tihedaks. Kindlasti ma usun, et kui siit on võimalik ka Tallinna rongiga pääseda tunni ajaga, siis on ka see oluline.

Küsimus: Kuidas on arvestatud, mitu korda päevas rongid küla läbivad?

Heikki Kalle: Sealtpoolt keegi ei vasta, müra modelleerimisel oleme arvesse võtnud 16 rongipaari ööpäevas, s.o siis 32 möödumist. Rootsi eksperdid ütlesid sellepeale, et rongigraafik on väga hõre, seal on 200-300 möödumist.

Küsimus: Kui palju on kaubavoogudeks ja kui palju on reisivoogudeks?

Heikki Kalle: Laias laastus pooleks. Kaubarong on mürarohkem, kuid liigub aeglasemalt (120 km/h), reisirong on vaiksem, kuid liigub kiiremini.

Küsimus: Kas on arvestatud ka selle õhuvooga, mis tekib rongi möödumisel?

Heikki Kalle: Jah, kaasnevate mõjudega on arvestatud. Vibratsiooniga on kavandatud meetmed, samuti müra puhul, siin on erinevaid variante. Müratõket

saab rajada kas hoonete või raudtee lähedal. Vibratsiooni puhul hoida pinnas kuivana.

Küsimus: Pärnu jõest üleminek – kas seal tuleb uus sild?

Antti Moppel: Jah, Papiniitu tuleb uus sild. Täpsustan veel ka kaubarongide arvu, see on maksimaalselt 10.

Küsimus: Aga mis nad sinna Varsavisse viivad?

Antti Moppel: Nad toovad tagasi ka. Arvestada ei saa ainult Eesti eksport-impordiga, kaup tuleb ka mujalt.

Kommentaar: See on lapsejutt, see peab olema hull ärimees. Rahva lollitamist ei tasu teha, majanduslikult on see null.

Küsimus: Praegu käib KSH protsess ja kuuldavasti KSH lõpparuanne ei ole veel valmis. Esimene küsimus on millal see valmis saab ja kuidas saab teha trassivaliku otsuseid juba praegu teha?

Heikki Kalle: KSH seisukohalt on trassivariandid lõplikult lahti, kuni kehtestamiseni.

Pille Metspalu: Samas oma eelistuse on KSH selgelt andnud.

Heikki Kalle: Jah, seda on KSH teinud.

Küsimus: Millal aruanne valmis saab?

Heikki Kalle: Siis, kui trass paika saab. Põhimõtteliselt on asi selline, et KSH on kahe-etapiline protsess. Eesti seadus lubab protsessi läbi viia selliselt, et KSH tehakse koos KMH-ga. Viimane toob välja tingimused, millele peab trass vastama. KMH etappi ei saa teha enne, kui trass on valitud.

Küsimus: Kui palju maksab üks põlisküla, kas seda on vaadatud?

Pille Metspalu: Rahalist väärtust ei ole sellele antud. KSH vaatab erinevaid sellega seotud kriteeriume, nagu kogukonna jätkusuutlikkus.

Heikki Kalle: Olen keskkonnaekspertina veendunud, et mõistlik oleks, et me liigume rohkem rongiga, kui laiendame lõputult autoteed. Me ei saa hinnata, milline küla on ilusam või milline väärtuslikum. Me olemegi välja toonud, et hooneid jääb 5C puhul lähedusse rohkem.

Küsimus: Kuidas te olete võrrelnud rähne ja toonekurgesid.

Heikki Kalle: Oleme lähtunud seadusest, seadus I kaitsekategooria liike kaitseb rohkem, ka elupaigakomplekse.

Maavanem: Teeme veel 3-4 küsimust, siis võtame leevendavad meetmed.

Seisukoht: Põlisküla küsimus on üks hea küsimus. Eesti seadused näevad ette ainult juriidilisi ja eraisikuid, küla kui sellist ei eksisteeri. Lähtekriteeriumites külasid ei ole. Tänapäevane koosolek on kokku kutsutud selleks, et 5C ja 5D täiendavalt arutada. Juhtkomitee on andnud ülesande, et teha koosolekud ja müüa 5C rahvale maha. Konsultandid on teinud väga hea töö, siin ei saa midagi küsimärgi alla panna. Me teame aga kõik, et 4 valda on teinud omad kirjad ja eelistavad 5D-d. Tegelikult tuleb siin maavanemale väga suurt toetust avaldada

ja kui valdade toetus on suur, kui maavanem jääb 5D juurde, siis on 5D. Soovin maavanemale jõudu, et rahva tahe lõpuni viia.

Maavanem annab sõna Miiko Perisele.

Miik Peris: Aitäh kõigepealt projekteerijale ja konsultandile väga hea töö ja maavanemale hea modereerimise eest. Leevendavatest meetmetest on olnud ka ettekandes juba juttu. Igale kinnistule tagatakse juurdepääs, 5C puhul on lahendust selles osas koos kohaliku kogukonnaga läbi arutatud. Inimeste liikumisviis jääb samasuguseks, ei pikene mitte kuidagi. Üks põhjus, miks me rahva ees oleme, on see, et kuulame ära, mida saaksime veel ära teha.

Seisukoht: 5C trass on meile kõige parem. Miks me arutame üldse 5D-d?

Miiko Peris: Me oleme võrreldes vaadanud väga erinevaid kriteeriume ja peame silmas pidama ka maksumaksja huvisid laiemalt.

Aga leevendavatest meetmest: säilivad kõik läbipääsud põllumeestele, oleme arvestanud neid nii põllumajandustehnikale kui loomadele. Teed saavad parema katte. Nagu ka maavanem rääkis, siis regionaalrongi peatused, et parandada kohalike inimeste liikumisvõimalusi. Me ministeeriumi puhul toetame, et selle teemaga tuleb tegeleda. Oleme ministeeriumi poolt valmis täiendavat analüüsi selles osas tegema ja seda ka finantseerima. Oli juttu maaparandussüsteemide ja metsakuivendussüsteemidest, rõhutan, et me ka ehitame need valmis, mitte ainult ei projekteeri. Samuti jalakäigu- ja jalgrattateed.

Interneti kättesaadavusest – raudtee koridoris jookseb väga palju erinevaid kaableid, moodne rong kasutab telekomi võrku. Mida me omaltpoolt oleme valmis tegema, on see, et teeme toru mõnevõrra laiemat, mis võimaldab kohalikele inimestele võrguühendust. Koos maavanemaga saame vaadata ka erinevaid võimalusi võrguühenduste majapidamisteni toomiseks. Sellega leevendavate meetmete juures peatuksin.

Räägin ka maade võõrandamise teemast. Mida ma riigi poolt võin kõigile ühiselt kinnitada on see, et meie huvi on leida maaomanikega kokkulepe, mis võtab arvesse isiku individuaalset seisundit. Ka müratõkke seinat puhul – tavaline betoonist müratõkkesein on kõige primitiivsem, haljastusega saab seda teha inimesele paremini sobivaks. Julgustame siin inimesi ka kaasa rääkima, välja ütleva, mida me peaksime ette võtma. Kokkulepete puhul me ei räägi ainult rahast, vaid ka müratõkked, haljastus, samuti on võimalik maade vahetamine, kui jääb mingi osa põllumaast ebamugavalt teisele poole raudteed. Siis võib tekkida küsimus, millal me riigi poolt selleni jõuame. Lühike vastus on see, et saame konkreetsete inimeste poole pöörduda pärast seda, kui planeering on kehtestatud, tänase ajakava järgi 2016. a teises pooles. Arusaadavalt maksab riik kinni kõik kinnistu omandamise ja lõikemasiga seotud notaritasud, inimene midagi täiendavalt maksma ei pea, valmisolek on ka inimesele transpordi korraldamiseks. On tekkinud ka küsimus põllumehe majandustegevuse lisakulu osas – ka selle osas saame otsese põhjendatud kahju hüvitada. Kuna on palju metsamaad, siis on küsitatud metsastatud kinnistutega – metsaga kinnistud hinnatakse ära koos metsa väärtusega ja isikul on võimalus valida, kas ta soovib kinnistu müümist koos või ilma metsata. Mõlemad variandid on teostatavad. Viimane näide, küsitud on ka seda, mis saab maadest, mis on saanud PRIA

toetust, lühike vastus - koostöös PRIAga on lahendus senini leitud, põllumees ei ole senini pidanud midagi tagasi maksma. See oleks lühidalt kõik, mis tahaksin välja tuua, aitäh.

Küsimus: Mõõdate müra raudteetrassist, kui maantee tuuakse üle raudtee, kas siis mõõdetakse ka see üle, kui maanteel liikuv veok toob kaasa suurema müra külasse.

Heikki Kalle: Absoluutselt. Enamasti väiksemate teede koormus on väga väikesed. Oluline on see, et me püüaks tegeleda ka häiringutega niipalju, kui võimalik, eriti kui on lage maastik. Kui mulle kõrgemal, siis KSH soovitus on ka näha projekti käigus ette kulisshaljastust. Kui normatiiv on ohustatud, siis tuleb teha sein. Kui on aga lage maastik, siis ka seal on soodsa tuulega häiring märgatav, sellistes kohtades soovitame kulisshaljastust.

Miiko Peris: Lisaks, et riik peab tagama müra jäämise normide piiridesse. See on meie kohustus.

Küsimus: Kas maade kompenseerimisel arvestatakse ka seda, kui maad on rendile antud?

Miiko Peris: Jah, ikka, rendilepingut arvestatakse kokkuleppele saamisel. Siin on oluline ka, kas tähtajaline või tähtajatu. Tähtajalise puhul on tehtud ka konkreetset väljaostmist.

Küsimus: Maade võõrandamise osas - mis saab metsast, mis on aja taga. Kes vastutab kuuse eest, mis on aia taga?

Miiko Peris: Sõltub konkreetsest kohast.

Marika Pärn: Osa kaitsevööndist võib jääda aia sisse.

Küsimus: Aia taga kaitsevööndi sees metsa puhul, st kohe aia taga, mida inimene teha võib? Kui kaugel võib mets ikkagi olla?

Miiko Peris: 30 m kaitsevöönd on ka see, kus peab olema mets raadatud. Ei välistaks seda, et riigi poolt peab ka kaitsevööndis olema maa ära ostetud. Kindlasti oleme valmis sellises olukorras vastu tulema.

Küsimus: kas maaomanik peab siis ise kogu aeg metsa maha võtma?

Miiko Peris: Sõltub sellest, kellele see maa jääb, kui riigilise, siis on riigil ka hoolduskohustus.

Heikki Kalle: Täpsustan, et mitmes kohas ulatub mets ka raudteeni ja looduskaitseks peab see ka nii jääma, selliseid kohti on trassil, Pärnu maastiikukaitsealal oli see nii.

Küsimus: Ehitusaegsed mõjud, kuidas inimeste korraldus toimub?

Miiko Peris: Sellega tegeleme järgmises faasis, selle paneme ka kirja ja informeerimine inimesi sellest vastavalt.

Heikki Kalle: Ütlen täpsustavalt, et ka KSH aruandes on selline osa olemas nagu ehitusaegsed mõjud. Oluliste komponentidena vaadatakse materjali liikumist, kasutatakse maksimaalselt raudtee trassi. Samuti vaadatakse materjali ladustamist, ehitustööde korraldamist, ka siin on ajastuse ja kokkuleppimise küsimus. Siin on kohaliku kogukonnaga kokkuleppel väga suur tähtsus. Ehitustööde plaan peab olema kohaliku kogukonnaga läbi räägitud.

Küsimus: Kas leevendava meetmena ei oleks võimalik raudtee viimine maa alla või postide peale?

Heikki Kalle: Insenerid räägiksid, kui palju see kallim on, aga mina räägin KSH seisukohalt – müra on väga palju raskem leevendada, kui raudtee on kõrgemal.

Küsimus: Mida on veel küsitud, on ökoduktide lugu – kas inimene võib sealt üle minna, kas ATV-ga võib seal käia?

Heikki Kalle: Kui päeval sealt inimene üle kõnnib, siis sellest riskasutusest ei ole midagi katki. Ei tahaks soovitada, et sealt kohaliku tähtsusega tee läheks, aga kui aeg-ajalt mõni traktor üle läheb, pole ka hullu. Jalgrada võib aga kindlasti minna, marjulised kindlasti.

Küsimus: Kas raudtee talumise tasu tuleb ka?

Miiko Peris: Me ei ole mõelnud sellise tasu peale. Tuleb arvestada seda, et see on ühiskonna arengus normaalne protsess. Igal juhul üritame inimesele konkreetselt tekkivat kahju korvata, aga konkreetselt sellist automaatset tasu pole ette nähtud.

Küsimus: Ma saan aru, et te räägite iga maaomaniku või majapidamisega läbi, mis jääb 350 m sisse. Kui ma jään 500 m kaugusele ja tunnen, et raudtee mind härib, siis mis ma siis teha saan? Meil jääb kõige tihedam külaosa 700m- 800m kaugusele, kuidas siis toimib?

Miiko Peris: Igal juhul tasub ministeeriumi poole pöörduda ka siis, seal võib olla ka visuaalne mõju ja muud aspektid.

Küsimus: Küsimus ministeeriumi esindajatele. 5D läheb ka korraks olemasoleva raudtee peale. Olles 2 a selle protsessi juures olnud oleme märganud sellist asja, et alati, kui tuleb kõne alla RB lähenemine Edelaraudtee läheduses olevale raudteele, siis tuleb kohe konflikt. Miks on see nii, et olemasoleva lähedusse ei saa uut raudteed panna?

Antti Moppel: Pärnus me läheme. Ma ei saa su küsimusest väga hästi aru.

Seisukoht: Sa saad väga hästi aru, kus maad hakkavad kõrvuti minema, siis kohe on ei.

Miiko Peris: Edelaraudtee on samasugune puudutatud juriidiline isik, kes omab maid, ka tema õigustega peab riik arvestama ja oleme valmis nendega rääkida. Kui aga küsimus seotud sellega, kas olemasolevasse koridori on raudtee rajamine võimalik, siis see on väga keeruline.

Küsimus: Kuidas see seis Lätis ja Leedus on?

Antti Moppel: Leedus osaliselt on, see on kurviline ja aeglane. Leedu minister lubas, et Kaunase ja Poola piiri vahele teevad kiire ja otsetee, vanat mullet seal enam ei kasutata.

Küsimus: Kas vana mulde äravedamine ja ärakasutamine on võimalik?

Antti Moppel: Paraku vist vana mulde materjale ära kasutada ei ole võimalik, sest materjalile on väga suured nõuded, et võimaldada suurt kiirust. Samuti ei saa kahjuks kasutada nõukogude aegseid teetamme.

Küsimus: Kust selline liiv siis saadakse?

Antti Moppel: Praegu on Eestis sellised varud olemas. Praegu teeme analüüsi, milline on varustuskindlus. V-o peame liiva rikastama ehk sõeluma Põhimõtteliselt on varud olemas.

Küsimus: Kui materjali hakatakse transportima mööda kohalikke teid, mis saab siis teedest, eriti tolmuwabade teekatete puhul? Mis saab siis nendest inimestest?

Antti Moppel: Niipalju kui võimalik katsume projekti lahenduste puhul hoida teid nii, et nad ei häiriks (kastmine vms), pärast kõik teed taastatakse. Kogemus on Koidula piirijaamast, seal oli eraldi kokkulepe külameestega, mis teedega saab, kas saame kasutada heinamaid jne. Selle eest maksti ja kõik sellised kokkulepped tehti eraldi.

Maavanema lõpusõnad.

Umbes kaks aastat tagasi Tootsis seisime inimeste eest, Are ja Halinga inimeste eest. Me ei teadnud, mis see kaasa toob, nüüd me teame – see tõi kaasa Murru küla. Loomulikult iga inimene on tähtis, me teame, et Pärnumaa rahvaarv väheneb. Samas on iga arengutõuge meile väga vajalik. Väga raske otsus, aga maavanem teeb kindlasti oma otsuse. 22.06 on see kuupäev, millal ma otsustan. Suur tänu inimestele, olge häälekamad, öelge oma arvamus välja.

Tõnissoo: täna 5 enne kolme, kuhu poole maavanema otsus kaldub.

Maavanem: maavanem jätab oma otsuse enda teada.

Protokollis Pille Metspalu